U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu ve věcech volebních, ve věcech místního a krajského referenda a ve věcech politických stran a politických hnutí složeném z předsedy senátu Tomáše Langáška, soudců Josefa Baxy, Radana Malíka, Petra Mikeše (soudce zpravodaj), Pavla Molka, Miloslava Výborného a Daniely Zemanové v právní věci navrhovatele: **Ing. J. K.**, proti odpůrcům: **1) Ing. Miloš Zeman**, bytem Pražský hrad, Praha 1, **2) Ivana Zemanová**, bytem Pražský hrad, Praha 1, oba zast. JUDr. Markem Nespalou, advokátem se sídlem Vyšehradská 421/21, Praha 2, a **3) Státní volební komise**, se sídlem nám. Hrdinů 1634/4, Praha 4, ve věci návrhu na určení neplatnosti volby prezidenta republiky,

takto:

I. Návrh se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Volební stížnost

[1] Navrhovatel zaslal soudu podání nazvané „Podnět k nekalé soutěži v předvolební kampani“ v němž uvedl, že se domáhá přezkumu volební kampaně ze strany Miloše Zemana, neboť ji považuje za nekalou. Zejména poukázal na užití nepravdivého sloganu „STOP MIGRANTŮM A DRAHOŠOVI“, který se objevil na velkém množství billboardů po celé České republice a také v denním tisku. V deníku Blesk se tento slogan objevil minimálně dvakrát v týdnu pře konáním druhého kola voleb. Navíc má za to, že je netransparentní, kdo tuto propagaci platil a upozornil, že mohlo dojít k porušení pravidel o transparentním financování voleb. Domnívá se, že uvedený slogan hanobí skupinu osob a považuje jej za pomluvu vůči Jiřímu Drahošovi. Dále poukázal na zveřejnění informace o tajném trestním stíhání skupiny údajných českých teroristů. Tu zveřejnil deník Mladá Fronta Dnes dne 23. 1. 2018. Následující den se tímto tématem zabýval i deník Blesk. Trestní stíhání má být tajné a není zřejmé, jak se tato informace dostala na veřejnost krátce před druhým kolem volby. O tomto trestním stíhání veřejně mluvil Miloš Zeman již v létě a je tak možné, že tyto informace unikly právě z jeho okolí.

[2] Jelikož z návrhu nebylo patrné, čeho se navrhovatel domáhá, byl Nejvyšším správním soudem vyzván, aby formuloval výrok, jehož vydání se domáhá.

[3] V reakci na to soud obdržel doplnění návrhu, které bylo nazváno „Návrh na určení neplatnosti II. kola volby prezidenta republiky ve dnech 26. a 27. 1. 2018“. V něm navrhovatel dále uvedl, že je zapsaný do stálého voličského seznamu u městské části Praha 21 a svědčí mu aktivní legitimace k podání návrhu dle zákona o volbě prezidenta republiky a soudního řádu správního. Podání návrhu je dle něj důvodné, neboť při volební kampani byl porušován a obcházen zákon o volbě prezidenta republiky, což hrubě ovlivnilo výsledek volby prezidenta. Miloš Zeman totiž zvítězil s velmi těsným rozdílem. Následně uvedl, že požaduje soudní přezkum vedení volební kampaně Miloše Zemana jím a dalšími osobami.

[4] Ve svém doplnění také rozvedl původní námitky. Uvedl, že opakovaně byl porušen a obcházen zákon o volbě prezidenta republiky v důsledku negativní a dezinformační kampaně, která byla namířena proti Jiřímu Drahošovi a nepravdivě jej spojovala s problémem migrace. Jiří Drahoš opakovaně tvrdil, že je proti nelegální migraci a zavedení kvót. Šlo tedy o pomluvu a šíření poplašné zprávy. Navíc došlo také k hanobení skupiny osob vzhledem k tomu, že řada migrantů utíká před válečným konfliktem. Billboardy s výše zmíněným sloganem se objevily mezi prvním a druhým kolem voleb po celé České republice, přičemž nebylo zřejmé jejich financování. V průběhu týdne před druhým kolem voleb byl minimálně dvakrát (dne 24. 1. a dne 26. 1.) tento nepravdivý slogan zveřejněn v deníku Blesk. Ve vydání ze dne 24. 1. byl navíc slogan spojen s konkrétní kauzou o českých teroristech. Mělo by proto být prošetřeno, jak se informace o tomto trestním stíhání dostaly do médií právě v období před druhým kolem voleb.

II. Průběh řízení

[5] Odpůrci 1) a 2) ve svém vyjádření uvedli, že návrh nesplňuje obecné náležitosti stanovené pro daný typ podání, které definuje § 37 odst. 3 s. ř. s. Z podání navrhovatele, ani po jeho doplnění, není zřejmé, proti komu je činěno, ani čeho se konkrétně domáhá. Sice se domáhá určení neplatnosti druhého kola voleb, zároveň ale podává podnět k nekalé soutěži v předvolební kampani. Takový návrh proto nelze akceptovat ani posuzovat.

[6] Námitka, že zveřejnění sloganu na billboardech a v denním periodiku mělo ovlivnit výsledky volby, není nijak odůvodněná. Navrhovatel ani není oprávněn k podání podnětu na nekalou soutěž při volební kampani. Z tohoto důvodu považují za nadbytečné se k těmto námitkám jakkoliv více vyjadřovat. Zdůraznili, že navrhovatel ke svým subjektivním a mylným úvahám nepředložil žádné relevantní důkazy, pouze připojil výtisky denního tisku, internetový článek a fotografii billboardu. Jeho tvrzení označili za nepodložené spekulace. Odmítli tvrzení o dezinformační kampani a jejím nejasném financování. Také zdůraznili, že návrh navrhovatele je podán dle § 90 s. ř. s. a nikoliv dle § 90a s. ř. s., který upravoval řízení ve věcech porušení pravidel financování volební kampaně, a který byl již zrušen. Otázky financování volební kampaně již nespadají do správního soudnictví.

[7] Ve vztahu k povinnosti tvrzení a důkazní, která tíží navrhovatele, odkázali na nález Ústavního soudu ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 73/04.

pokračování

[8] Návrh není podložen žádným relevantním důkazem a ani po jeho doplnění nesplňuje formální náležitosti podání dle § 37 odst. 3 s. ř. s. Nelze proto na jeho podkladě vyslovit neplatnost volby prezidenta.

[9] Závěrem soudu navrhli, aby byl návrh navrhovatele odmítnut pro formální nedostatky, eventuálně aby byl pro zcela zjevnou nedůvodnost zamítnut a navrhovateli byla uložena povinnost uhradit náhradu nákladů řízení odpůrcům 1) a 2).

[10] Státní volební komise, jako odpůrce 3), ve vyjádření uvedla, že při volbě prezidenta republiky plní konkrétní úkoly, které pro ni vyplývají zejména z § 7 odst. 2 zákona o volbě prezidenta republiky. Jejím úkolem není dohled nad dodržováním pravidel volební kampaně, neboť tato pravomoc je svěřena Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí, který zároveň projednává většinu přestupků na tomto úseku a ukládá sankce. Rovněž nedisponuje žádnými informacemi o zmíněném trestním stíhání. V projednávané věci figuruje jako odpůrce pouze proto, že je jí svěřeno vyhlášení celkového výsledku volby prezidenta republiky, a nepřísluší jí tak posuzovat navrhovatelova tvrzení.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[11] Podle § 41 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř."), který s ohledem na § 64 s. ř. s. platí i pro správní soudnictví, se každý úkon posuzuje podle jeho obsahu, i když je nesprávně označen (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 2. 2005, čj. 3 Ads 28/2004–20, č. 655/2005 Sb. NSS).

[12] Nejvyšší správní soud vyhodnotil návrh podle jeho obsahu, a to jako návrh na neplatnost volby prezidenta republiky ve smyslu § 66 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů. Podle tohoto ustanovení [p]*odáním návrhu na neplatnost volby prezidenta se může domáhat ochrany u soudu podle jiného právního předpisu* [s. ř. s., pozn. NSS] *každý občan zapsaný do stálého seznamu, zvláštního seznamu vedeného zastupitelským úřadem, navrhující poslanci, navrhující senátoři nebo navrhující občan (dále jen "navrhovatel"). Návrh je třeba podat nejpozději 7 dnů po vyhlášení celkového výsledku volby prezidenta Státní volební komisí* (odst. 1). *Návrh na neplatnost volby prezidenta může podat navrhovatel, má-li za to, že byla porušena ustanovení zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledek volby prezidenta* (odst. 2).

[13] U původního návrhu skutečně nebylo zřejmé, zda se má jednat o návrh na neplatnost volby prezidenta republiky nebo pouze blíže neupřesněnou stížnost na průběh volební kampaně. S ohledem na to soud navrhovatele v souladu s § 37 odst. 5 s. ř. s. navrhovatele vyzval, aby formuloval výrok, jehož vydání se domáhá. Ačkoliv navrhovatel ani na základě usnesení přesně výrok neformuloval, z doplnění návrhu jej lze dovodit. Své podání nazývá „Návrh na určení neplatnosti II. kola volby prezidenta republiky ve dnech 26. a 27. 1. 2018". Dále se odkazuje na svou aktivní legitimaci podle zákona o volbě prezidenta republiky a tvrdí, že ustanovení tohoto zákona byla porušována nebo obcházena způsobem, který hrubě ovlivnil výsledek volby prezidenta, tedy cituje podmínky pro vyhovění návrhu na neplatnost volby podle § 66 odst. 2 zákona o volbě

prezidenta republiky. Z návrhu je po doplnění tedy zřejmé, že směřuje k tomu, aby Nejvyšší správní soud rozhodl o neplatnosti volby prezidenta.

[14] K otázce pasivní legitimace odpůrců 1) a 2) Nejvyšší správní soud uvádí, že okruh účastníků řízení o návrhu na neplatnost volby prezidenta republiky je určený zákonem a není proto rozhodující, jakým způsobem je navrhovatel vymezí ve svém návrhu. Podle § 90 odst. 5, věty druhé, s. ř. s. jsou účastníky tohoto řízení *navrhovatel, příslušný volební orgán, nejméně dvacet poslanců nebo nejméně deset senátorů, na jimiž podané kandidátní listině byl uveden kandidát, jehož volba byla napadena, nebo občan, na jehož kandidátní listině byl uveden kandidát, jehož volba byla napadena, a ten, jehož volba byla napadena*. V projednávané věci tedy byli účastníky řízení i odpůrce 1), jehož volba byla napadena, a odpůrkyně 2), jakožto občanka, na jejíž kandidátní listině byl zvolený kandidát uveden.

[15] V prvé řadě je třeba upozornit, že § 66 odst. 2 zákona o volbě prezidenta republiky doznal od minulé (historicky první) přímé volby prezidenta republiky změny, a to na základě novelizace provedené zákonem č. 322/2016 Sb., kterým se mění volební zákony a další související zákony. Zatímco jeho znění účinné do 31. 12. 2016 umožňovalo navrhovateli podat návrh (a soudu návrhu vyhovět) tehdy, měl-li za to, „*že byla porušena ustanovení zákona způsobem, který* ***mohl ovlivnit*** *výsledek volby prezidenta*," od následujícího dne je již třeba, „*že byla porušena ustanovení zákona způsobem, který* ***hrubě ovlivnil*** *výsledek volby prezidenta*" (zvýraznil Nejvyšší správní soud). Již na první pohled je zřejmé, že mezi původním a novým zněním zákona, tedy mezi formulací „mohl ovlivnit" a „hrubě ovlivnil", je významový rozdíl, jehož důsledky pro posuzování návrhů na neplatnost volby prezidenta republiky se volební senát Nejvyššího správního soudu (dále též „volební senát") zabýval v usnesení ze dne 15. 2. 2018, čj. Vol 16/2018-33. Z tohoto usnesení vyplývá, že nyní již bude pro vyhovění volební stížnosti nutné, aby bylo v řízení podle § 90 s. ř. s. prokázáno, že došlo k porušení některého zákonného ustanovení upravujícího průběh volebního procesu a že tato protizákonnost ovlivnila (nikoli pouze mohla ovlivnit) výsledek voleb, a to hrubým způsobem. Ve zbytku postačí na citované usnesení odkázat.

[16] S těmito východisky přistoupil volební senát k posouzení návrhu.

[17] Podle § 35 odst. 1 zákona o volbě prezidenta republiky se volební kampaní rozumí „*jakákoli propagace kandidáta na funkci prezidenta republiky nebo volební agitace v jeho prospěch, zejména veřejné oznámení určené na jeho podporu nebo sloužící v jeho prospěch, včetně jakékoli doprovodné akce, za které se poskytne nebo obvykle poskytuje úplata. Za volební kampaň se považuje i sdělení v neprospěch jiného kandidáta na funkci prezidenta republiky*." Volební kampaň začíná dnem vyhlášení volby prezidenta a končí vyhlášením celkových výsledků volby (§ 35 odst. 3 zákona o volbě prezidenta republiky). Zákon též požaduje, aby volební kampaň probíhala „*čestně a poctivě, zejména nesmí být o kandidátech zveřejňovány nepravdivé údaje*" (odstavec 4 citovaného ustanovení).

[18] Nejvyšší správní soud i Ústavní soud již v minulosti v řadě svých rozhodnutí posuzovaly stížnosti na průběh volební kampaně, a to ve volbách do Poslanecké sněmovny či Senátu Parlamentu, do zastupitelstev územních samosprávných celků i v historicky první přímé volbě prezidenta republiky. V prvé řadě je třeba připomenout, že „*smyslem volební kampaně je snaha aktérů politického boje o získání co největší přízně voličů pro své kandidáty a volební programy. Jejími základními funkcemi jsou proto informovanost,*

identifikace a mobilizace. Podstata volební kampaně spočívá v tzv. politické komunikaci, a to jak mezi kandidujícími subjekty navzájem, tak především mezi kandidáty (zejména politickými stranami) a voliči (potenciálními i skutečnými ...). V podmínkách demokratického státního režimu a svobodných voleb bývá obvyklé, že kandidáti a jejich stoupenci využívají vedení pozitivní i negativní kampaně. Ostatně citovaná zákonná úprava výslovně zmiňuje vedení kampaně i v neprospěch jiného kandidáta na funkci prezidenta republiky, tedy negativní kampaň" (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 2. 2013 čj. Vol 44/2013-72, č. 2833/2013 Sb. NSS). Zveřejňování informací o jednotlivých kandidátech a jejich politickém projevu je chráněno svobodou projevu a právem na informace (čl. 17 Listiny základních práv a svobod), ruku v ruce s ochranou svobodné soutěže politických sil v demokratické společnosti (čl. 22 Listiny základních práv a svobod). „*Je proto zcela přirozené, že kandidující politické* [subjekty] *voliče nejen přesvědčují o tom, že právě jejich nabídka je nejlepší, nýbrž zcela legitimně se snaží je i odradit od nabídky svých politických soupeřů*" (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2006 čj. Vol 5/2006-46, č. 944/2006 Sb. NSS). Volba prostředků, jimiž volební kampaň povede, je plně na kandidujícím subjektu (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2006 čj. Vol 17/2006-25, č. 962/2006 Sb. NSS).

[19] Stejně jako další volební zákony i zákon o volbě prezidenta republiky požaduje, aby byla volební kampaň vedena „čestně a poctivě" (§ 35 odst. 4), aniž by však, kromě požadavku pravdivosti údajů zveřejňovaných o kandidátech, legálně definoval, co se těmito pojmy myslí. Soudy proto „*musí vycházet nejen z toho, jak jsou tyto pojmy chápány v běžném životě, ale současně musí i přihlížet k charakteru volební kampaně, která má jistě svá specifika vyplývající z vyostřeného střetu mezi jejími aktéry, kteří se jednak snaží získat podporu pro svůj volební program, jednak podlomit důvěru k volebnímu soupeři*" (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 6. 2006 čj. Vol 45/2006-17, č. 963/2006 Sb. NSS). V průběhu volební kampaně „*jsou voličům často velmi emocionální a vyostřenou formou předkládány argumenty, které mají ovlivnit jejich volební chování a rozhodnutí, koho budou volit. Smyslem volební kampaně v pluralitní demokracii však je nepochybně také to, aby byly posouzeny i ty nejkontroverznější otázky programu politických stran a kandidátů obecně, tak i jejich osobních vlastností a způsobilosti zastávat volenou veřejnou funkci. Jen v takovém případě budou moci voliči rozhodovat se znalostí věci a jen tak může být naplněna ústavní zásada, podle které je lid zdrojem veškeré státní moci. Pokud volební zákon hovoří o požadavku čestného a poctivého vedení volební kampaně, má tím na mysli to, co se dříve označovalo jako čistota voleb (srov. § 56 odst. 1 zákona č. 75/1919 Sb., kterým vydává se řád volení v obcích republiky Československé). Nelze však tyto pojmy vykládat z hlediska soukromého práva a obecné morálky, neboť jde o jejich použití v podmínkách volební kampaně, která není ničím jiným než bojem o hlasy voličů. Jeho negativní projevy lze regulovat, nelze je však zákonem vyloučit*" (nález Ústavního soudu ze dne 26. 1. 2005 sp. zn. Pl. ÚS 73/04; č. 140/2005 Sb.; ve věci senátora Nádvorníka).

[20] První částí volební stížnosti jsou výtky navrhovatele proti způsobu, jakým odpůrce 1), respektive spolek Přátelé Miloše Zemana, vedl volební kampaň. Navrhovatel se domnívá, že ústřední slogan „*STOP IMIGRANTŮM A DRAHOŠOVI, TATO ZEMĚ JE NAŠE! VOLTE ZEMANA!*" vytvořil ve voličích dojem, že Jiří Drahoš je proimigračním kandidátem, což však není pravda. Touto částí volební kampaně vítězného kandidáta, odpůrce 1), se volební senát obšírně zabýval v usnesení ze dne 15. 2. 2018, čj. Vol 16/2018-33. Závěry z tohoto usnesení lze plně zopakovat i při posouzení tohoto návrhu.

[21] Zaprvé, šíření uvedeného sloganu v období před volbami považuje volební senát za obecně známou skutečnost ve smyslu § 121 o. s. ř. (aplikovaného v tomto řízení na základě § 64 s. ř. s.), tedy za skutečnost, již není třeba dokazovat.

[22] Dále se volební senát zabýval otázkou, zda lze šíření výše uvedeného sloganu přičítat odpůrci 1). Volební senát považuje za nesporné, že posuzovaná volební kampaň je odpůrci 1) přičitatelná. Spolek, který zajišťoval její průběh, ve svém názvu obsahuje jméno odpůrce 1) a je řízen jeho blízkými spolupracovníky. Soud proto považuje za krajně nepravděpodobné, že by odpůrce 1) na kampaň, která byla bezpochyby vedena v jeho prospěch, neměl žádný vliv nebo že ji jako svou kampaň neakceptoval. Nyní posuzovaná situace je tudíž odlišná od situace před pěti lety, kdy Nejvyšší správní soud nezjistil spojení mezi volebním týmem odpůrce 1) a zadavatelem inzerátu, který byl tehdy shledán protizákonným (srov. například usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 2. 2013, čj. Vol 44/2013-72, č. 2833/2013 Sb. NSS). Navíc odpůrce 1) během jedné z televizních debat (Česko hledá prezidenta, vysílaná dne 23. 1. 2018 od 20:15 na FTV Prima), pronesl výrok, který se svým obsahem zcela shoduje s heslem šířeným formálně spolkem Přátelé Miloše Zemana (viz výše). Z toho lze usuzovat, že volební slogan „*STOP IMIGRANTŮM A DRAHOŠOVI, TATO ZEMĚ JE NAŠE! VOLTE ZEMANA!*“ nebyl propagován bez vědomí odpůrce 1) či dokonce proti jeho vůli, nýbrž zcela zapadal do rámce, jaký své kampani nastavil právě odpůrce 1).

[23] Lze rovněž připomenout, že výběr tohoto tématu volební kampaně či způsob jeho prezentace nelze samy o sobě považovat za protiprávní. „*Zcela přirozenou součástí volební kampaně je zdůrazňování hodnot a postojů, které hodlá kandidát po svém případném zvolení zastávat*“ (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 2. 2013 čj. Vol 42/2013-85). Migrační politika je v současné době jedním ze zásadních společenských témat, a kandidátu na prezidenta republiky tak nelze vyčítat, že v rámci volební kampaně prezentuje své názory i na tuto problematiku. Zároveň je zcela logické, že se odpůrce 1) i v této oblasti vymezoval proti svému soupeři, neboť v případě shodného názoru obou kandidátů by se mohli voliči jen stěží rozhodovat, kterému z nich dají svůj hlas, považují-li migraci za otázku, na níž by se měl i v prezidentské volbě „lámat chleba“. Pokud volební tým odpůrce 1) využil poněkud odlišných názorů Jiřího Drahoše a vykreslil jej jako osobu k imigraci (či obecně k cizincům) vstřícnou, nelze to považovat za porušení pravidel vedení volební kampaně, pro niž je charakteristická personalizace, hyperbolizace, symboličnost a zkratkovitost (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 2. 2013 čj. Vol 33/2013-45, č. 2832/2013 Sb. NSS). Navíc Jiří Drahoš měl v průběhu volební kampaně dostatek času a prostoru aby své postoje voličům vysvětlil a případně vyvrátil či uvedl na pravou míru tvrzení šířená o své osobě ze strany svého konkurenta. Z toho, že v tomto ohledu nemusel být úspěšný, nelze dovozovat, že se odpůrce 1) svou volební kampaní dopustil porušení zákona.

[24] Slogan „*STOP IMIGRANTŮM A DRAHOŠOVI, TATO ZEMĚ JE NAŠE! VOLTE ZEMANA!*“, lze jistě – jako ostatně celou řadu jiných politických sloganů jiných politických subjektů v mnoha volbách zejména v posledních letech – hodnotit jako povrchní a prázdný. Nutno však připustit, že byl zřejmě z hlediska zamýšleného účinku přímočarý – jeho obsahem je výzva k volbě jednoho kandidáta (volte Zemana) a k zabránění vítězství konkurenčního kandidáta (stop Drahošovi), a zkratkovitá upoutávka na téma zabránění migrace, na němž se kandidát Miloš Zeman v kampani zejména

profiloval. Jakkoli lze souhlasit s navrhovatelem, že jde o signál zavádějící či dokonce nepravdivý, neboť stanovisko konkurenčního kandidáta k problému imigrace bylo strukturovanější a komplexnější, vzpírající se černobílému diktátu zkratkovitého sloganu, nelze současně popřít, že se oba kandidáti v přístupu k řešení tohoto problému lišili. Hypotéza, že mnozí voliči takto vyvolané emoci podlehli a že jen v důsledku tohoto (dílčího) prvku kampaně se rozhodli hlasovat pro vítězného kandidáta, je však spekulativní a především v soudním řízení, nutně postaveném na faktech, nikoli dojmech, neuchopitelná.

[25] Nelze v této souvislosti nepřipomenout, že v roce 2013 při posuzování stížností proti zvolení odpůrce 1) prezidentem republiky poprvé, Nejvyšší správní soud v obdobné situaci poznamenal, že některá tvrzení vítězného kandidáta užitá v rámci volební kampaně se mohla řadě voličů jevit jako nekorektní, demagogická či dokonce lživá. Tatáž hodnocení mohl u některých voličů vyvolat volební slogan odpůrce 1), na který navrhovatel poukazuje nyní. Nejvyšší správní soud však dnes, stejně jako tehdy, znovu zdůrazňuje, že se nemůže stavět do pozice konečného arbitra slušnosti a etiky, neboť není jediným ochráncem korektnosti celého volebního procesu (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 2. 2013 č. j. Vol 12/2013-64). Jsou to voliči, „*kterým v prvé řadě přísluší hodnotit volební kampaň jednotlivých kandidátů a chování těchto kandidátů během ní. Voličům přísluší vyhodnotit volební kampaň v celé její šíři i v jejích jednotlivostech. To se týká též morálních aspektů vedení kampaně, hodnocení toho, zda jednotlivé výroky pronesené kandidáty nejsou zavádějící, zda se kandidát neuchýlil k příliš konfrontačnímu stylu atd. Za podstatné zdejší soud považuje, aby měli kandidáti v kampani možnost, pokud tak uznají za vhodné, se vyjádřit ke krokům, i těm kontroverzním, svého protikandidáta a tím umožnit voličům, aby si sami o kandidátech udělali vlastní představu. Je pak na voličích, aby výsledek tohoto svého hodnocení promítli do rozhodnutí, jak naložit se svým hlasem. Úkolem soudu nemůže být neohraničené hodnocení volební kampaně z hledisek etiky, vhodnosti, přesvědčivosti či vkusu. Role soudu působícího ve volebním soudnictví je v daném ohledu podpůrná a nastupuje až v tom krajním případě, kdy by se volební kampaň vymanila zákonem nastaveným pravidlům pro její provádění, že by se nedalo mluvit o čestném a poctivém politickém boji. Platí přitom, že ne každé jednání v rámci volební kampaně, které může být některými voliči vnímáno jako neetické, nevhodné či nevkusné, zároveň okamžitě přesahuje rámec poctivě a čestně vedené volební kampaně, jak ji pojímá zákon o volbě prezidenta republiky, a stává se protiprávním. Je totiž nutno akceptovat, že ve volebním klání je možné počítat i s poměrně ostrými souboji jednotlivých kandidátů*“ (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 2. 2013, čj. Vol 27/2013-83).

[26] Navrhovatel se dále okrajově zmiňoval o tom, že je netransparentní, kdo reklamu zadal s tím, že mohlo dojít porušení pravidel o transparentním financování kampaně.

[27] Nejvyšší správní soud konstatuje, že navrhovatel ohledně tohoto závěru neunesl břemeno tvrzení. Neuvádí, jak konkrétně měla být pravidla financování kampaně porušena a ani neuvedl nic, jak by i případné porušení těchto pravidel mělo ovlivnit výsledek volby prezidenta a jak by právě ono hrubé ovlivnění výsledku volby hodlal v řízení prokázat.

[28] Poslední okruh námitek směřoval do zveřejnění článků v novinách, které informovaly o trestním stíhání skupiny, ve které byl též bývalý pražský imám.

[29] Ačkoliv soud souhlasí s tím, že tyto články mohly umocnit důsledky kampaně vedené podporovateli Miloše Zemana, ani sám navrhovatel tyto články neoznačuje za nepravdivé. Podivuje se pouze načasování jejich zveřejnění a tomu, že tyto informace se do médií vůbec dostaly. Navíc, jak plyne z nálezu Ústavního soudu ze dne 18. 2. 1999, sp. zn. I. ÚS 526/98, protizákonnost vedoucí ke zneplatnění voleb je možno až na výjimečné případy shledat pouze v těch jednáních, která jsou přičitatelná samotnému kandidátovi nebo osobám s ním propojeným. Naznačení navrhovatele, že tyto články mohly vyjít na popud Miloše Zemana, či někoho z jeho okolí, jsou spekulativní. Zveřejnění pravdivých informací, navíc nezávisle na kandidátech, tak nemůže být považováno za porušení pravidel vedení kampaně.

[30] Nejvyšší správní soud proto návrh na vyslovení neplatnosti volby prezidenta zamítl.

IV. Náklady řízení

[31] Podle § 93 odst. 4 s. ř. s. nemá v řízení ve věcech volebních žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení. Nebylo tak možné vyhovět návrhu odpůrců 1) a 2) na to, aby bylo navrhovatelce uloženo uhradit jim náklady řízení.

P o u č e n í : Usnesení nabývá právní moci dnem vyvěšení na úřední desce Nejvyššího správního soudu (§ 93 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto usnesení **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 20. února 2018

Tomáš Langášek
předseda senátu